

Во Извештајот вклучени се дел од активностите за чии резултати сметаме дека ќе дадат одреден придонес и соодветна валоризација во сеопфатниот напредок на Република Македонија на патот кон европското интегрирање

ЗЕЛС

Извештај за активности на ЗЕЛС мај-август, 2012

Придонес кон Извештајот
за напредокот на Република
Македонија кон ЕУ

август, 2012

ЗЕЛС

СОДРЖИНА

1. ФИНАНСИИ И ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ.....	2
<i>a. Анализа „Ефектите од економската и финансиска криза врз општините“.....</i>	<i>2</i>
<i>b. Воспоставување соработка со Советот на странски инвеститори во Република Македонија.....</i>	<i>3</i>
<i>c. Времени вработувања во општините - заедничка акција на ЗЕЛС и централната власт.....</i>	<i>3</i>
<i>d. Сертификација на општините со поволно деловно опкружување.....</i>	<i>3</i>
2. ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА.....	4
<i>a. Седми состанок на Заедничкиот консултативен комитет меѓу РМ и ЕУ, претставуван преку Комитетот на региони на ЕУ.....</i>	<i>4</i>
<i>b. Меморандум за соработка со СЕП.....</i>	<i>4</i>
3. ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИ НА ЛОКАЛНАТА ДРЖАВНА И ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА.....	4
<i>a. Соработка со МИОА во делот за обука на локалната администрација.....</i>	<i>5</i>
<i>b. Примена на Законот за управување со водите.....</i>	<i>5</i>
<i>c. Стенкување со овластување за водење постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно неизградено земјиште во државна сопственост.....</i>	<i>6</i>
<i>d. Вработување и систематизација на работни места.....</i>	<i>6</i>
<i>e. Интеграција на маркетингот во односите со јавност.....</i>	<i>6</i>
<i>f. Образование за возрасни во функција на локалниот развој.....</i>	<i>7</i>
4. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ.....	7
5. ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ НА ЛОКАЛНО НИВО.....	8
6. МЕЃУЕТНИЧКИ ОДНОСИ.....	8

Заедницата на единиците на локалната самоуправа на Република Македонија - ЗЕЛС во периодот мај-август, 2012 година, спроведе низа активности насочени кон подобрување на локалната економија и финансии, градење на капацитетите на општините во областа на : градежното земјиште, заштита на животната средина, развој на човечките ресурси, односите со јавност и образование. Во четиримесечниот период се обучени вкупно 206 службеници од општинската администрација, и тоа согласно новиот воведен систем на проверка на стекнато знаење на ЗЕЛС, со цел да се направи градација на познавањата на општинските службеници и соодветно на тоа да се одговори на потребата за надградување на капацитетите.

Во Извештајот вклучени се и дел од активностите за чии резултати сметаме дека ќе дадат одреден придонес и соодветна валоризација во сеопфатниот напредок на Република Македонија на патот кон европското интегрирање.

1. ФИНАНСИИ И ЛОКАЛЕН ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

а. Анализа „Ефектите од економската и финансиска криза врз општините“

Анализата на резултатите покажа дека глобалната финансиска криза предизвикала одредено влијание и врз македонските општини - 47 општини (95,9% од пристигнати одговори) истакнале дека се погодени од кризата, а две или 4,1% истакнуваат дека глобалната криза не предизвикала негативно влијание врз нивното работење. Анализата покажува дека ефектите од влијанието на кризата се речиси еднакви и во руралните и во урбаните општини. 57% од урбаните укажуваат на намалување на донации во однос на претходниот период, а слична е состојбата и со руралните општини со 52,6%. Намалување е наведено и во однос на капиталните инвестиции, односно 66,7% од урбаните општини, а кај руралните општини ова бројка изнесува 31,65%. Во заеднички контекст 55,3% од општините сметаат дека приходите по основ на донации им се намалиле, а намалувањето на капиталните дотации го истакнале 48,6% општини.

Дваесет и четири општини се изјасниле дека презеле мерки на штедење во однос на нивните тековни трошоци и дека преземаат мерки за обезбедување поповолни услови за привлекување и обезбедување инвестиции во општината.

Мерките за справување со економската криза можат да се поделат во две групи. Во **првата** група се мерките насочени кон подобрување на сопствените приходи - преземање активности и иновативни мерки за зголемување на сопствените приходи, и присилна наплата. **Втората** група ги опфаќа мерките на штедење и можат да се класифицираат во неколку категории – *прва*, неплаќање или намалување на репрезентативните, патни и дневни трошоци за службени патувања; *втора*, заштеда на режиски трошоци (струја, вода, телефон, греење и канцелариски материјали); *трета*, „замрзнување“ на вработување или сведување на минимум, и мораториум на унапредување на работа; *четврта*, останати како одложена реализација на проекти, намалување на капитални инвестиции, кредитно задолжување за капитално инвестирање, континуиран мониторинг и плаќање на обврските за буџетските корисници, преземање обврски поголеми од можностите, збратимување со

општини – членки на ЕУ, зголемување на делот од капитални инвестиции од буџетот, зголемување на делот за финансирање проекти од јавен интерес од буџетот, зголемување на ставката на социјална помош за 100%, ангажирање на невработени лица за јавни работи на сите нивоа.

b. Воспоставување соработка со Советот на странски инвеститори во Македонија

ЗЕЛС и Советот на странски инвеститори во Македонија договорија да воспостават меѓусебна директна комуникација дефинирана преку взаемно потпишување на Меморандум за соработка. Иницијативата произлезе од страна на Советот, за како што беше истакнато, на 140-те странски инвеститори во Република Македонија им е потребно воспоставување односи на доверба и дијалог, и соработка со влијателни институции во земјата, меѓу кои го вбројуваат и ЗЕЛС. До ваков заклучок Советот дошол по претходно направен преглед на соработката со локалните власти, инфраструктурните предизвици, издавање одредени дозволи, плаќање на локалните даноци, но и можностите за поддршка на земјата во привлекување на странски капитал.

Наоѓајќи го заедничкиот интерес – на локалните власти (претставуван преку претседателот и извршниот директор на ЗЕЛС) и на странските инвеститори во Република Македонија (претставуван преку извршниот директор на Македонски Телеком и генералниот менаџер на Џонсон Мети во Скопје), се договорија да се формира посебно тело за странски инвестиции во рамки на ЗЕЛС чие одговорно лице ќе има подиректна соработка со Советот и постоечките инвеститори, и прашањата поврзани со локалните власти ќе бидат дискутирани, а рамката на взаемните дејствувања ќе биде дефинирана со правниот инструмент за соработка.

c. Времени вработувања во општините - заедничка акција на ЗЕЛС и Централната власт

Околу 4000 невработени лица од општините, ќе имаат можност да реализираат вработување во период од најмалку шест месеци, за активности поврзани со извршување на јавни работи. Предност ќе имаат лицата со возраст над 55 години, кои се евидентирани како невработени подолг временски период и кои имаат пониски образовни квалификации. За 50 % од ангажираните лица, Владата ќе издвои финансиски средства, а за останатите 2000 лица, финансирањето ќе го обезбедат општините. Месечните примања на ангажираните лица ќе изнесува 7.700 денари, во која ќе биде клучено и плаќањето на персоналниот данок, како и осигурувањето во случај на повреда.

Вработувањата се извршуваат врз основа на објавен јавен повик за пријавување на заинтересирани кандидати за ангажирање во проекти утврдени од општините.

Распределбата на бројот на ангажираните лица се врши согласно критериуми утврдени од работна група составена од претставници на ресорните министерства, ЗЕЛС и општините.

d. Сертификација на општините со поволно деловно опкружување

ЗЕЛС започна со имплементирање проект “Сертификација на општините со поволно деловно опкружување” врз основа на потпишан Меморандум за соработка со Сојузот на стопански комори на Република Македонија, Министерството за економија, Агенцијата за странски инвестиции, како и со четири пилот-општини: Велес, Струмица, Струга и Штип.

Четири пилот-општини добија можност да се стекнат со сертификат за обезбедени услови за поволно деловно опкружување, што претпоставува претходно да исполнат 12 критериуми што ќе им овозможат подобра конкуретност на странскиот инвестициски пазар, полесен пристап во развој на регионалната соработка за подобрување на ефикасноста на општините во услови на растечка меѓународна конкуренција во економскиот сектор.

2. ЕВРОПСКА ИНТЕГРАЦИЈА

а. Седми Заеднички консултативен состанок меѓу РМ и ЕУ, претставуван преку Комитетот на региони на ЕУ

Седмиот состанок на Заедничкиот консултативен комитет (ЗКК) меѓу Република Македонија и Комитетот на регионите на Европската унија се одржа во Штип. Состанокот беше организациски, логистички и финансиски целосно поддржан од страна на ЗЕЛС и општина Штип.

Делегатите од ЗЕЛС и ЕУ заклучија дека:

→ Република Македонија го поплочува својот напредок во развојот кон европската интеграција,

→ Одадено признание за проектите реализирани во областа на доставување електронски услуги, на начин што значително се придонесува за развој на транспарентни и отчетни е-општини пред граѓаните,

→ Потенцирана е позитивната улога на ЗЕЛС во поддршка на своите членки со обезбедување слободен софтвер и други пристапни веб-апликации за олеснување во ефикасно и ефективносекојдневно работење на општините,

→ ЗЕЛС и грчката Национална асоцијација на локални власти-KEDKE треба да се вклучат и да дадат свој позитивен придонес за полесно и побрзо решение за една од "најболната" пречка во соработката меѓу двете земји - решавање на проблемот наведен под билатералната Времена спогодба склучена под покровителство на ОН.

→ Констатација за родовата застапеност во градоначалничкиот состав во Република Македонија, со насока да се вклучат повеќе жени градоначалници, иако беше нагласено дека во кандидатскиот состав се води сметка за родовата застапеност, но и дека избраните лица ги филтрираат граѓаните на општи избори.

б. Меморандум за соработка со СЕП

ЗЕЛС понуди предлог Меморандум за соработка до Секретаријатот за европски прашања при Владата на Република Македонија. Документот, пред сè, се однесува на канализирање и целисходно користење на стручните и професионални капацитетите кои се на располагање на СЕП, а со цел да им се помогне на општините за подобро искористување на ИПА и другите европски фондови.

3. ГРАДЕЊЕ НА КАПАЦИТЕТИ НА ЛОКАЛНАТА ДРЖАВНА И ЈАВНА АДМИНИСТРАЦИЈА

Зајакнување на капацитетите на локалната самоуправа е една од стратегиските цели на ЗЕЛС, кој во изминатиот период системски ги следеше потребите за обука на општинската администрација и на избраните лица. Преку соодветна методологија, што се спроведуваше во три фази, ЗЕЛС изработи Програма за обука за 2011 -2012 година, составена од 50

тематски единици, распределени во 12 области. Во согласност со оваа програма, само во 2011 година, формираната организациска единица, во рамките на ЗЕЛС - ЗЕЛС тренинг центарот, обучи 1560 државни службеници од локалната власт.

Според Извештајот од електронскиот Регистар за бројот на државни службеници и нивната структурата (пол, звање, возраст, степен на образование, национална припадност) на Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА), вкупниот број државни службеници во локалната власт, на крајот на 2011 година изнесувал 2792 вработени лица. Според звање „секретари на општини“ со седиште во град има 15, а во село - 8 лица, раководители на сектори има 105, а нивни помошници се 40 лица. Раководители на одделенија има 342, а најмногу има советници, односно 588 лица. Во локалната власт 166 лица имаат звање виш соработник, соработници се 269, а помлад соработник 219. Најмногу има самостојни референти -680, следи виш референт со 167 вработени, па референти -138 и 55 помлади референти. Според половата опфатеност, во локалната власт поголем е бројот на мажи од жени, односно 1436 наспроти, 1356 државни службеници од женскиот пол.

Најголем е бројот на службениците на возраст од 25 до 50 години, вкупно 1714, следат лицата со над 50 години-1061, а помлади од 24 години се само 17 лица. Според степенот на образование, 1662 се со висока стручна спрема, средно училиште имаат 855, магистратура 29 лица, со 300 кредити е едно лице, со 240 кредити две лица, а исто толку лица има и со докторат. Според националната припадност има 2228 Македонци, 381 Албанец, Турци се 41 лице, Срби - 35, Власи - 21,Роми - осум, Бошњаци се шест и други неопределени.

a. Соработка со МИОА во делот за обука на локалната администрација

Согласно средбата на Управниот одбор на ЗЕЛС со министрите од Владата на Република Македонија, одржана на 28 декември, 2011 година, се остварува барањето за подготвување на балансиран преглед на одржани обуки и присутни лица од локалната администрација, а со цел регистрација на државните и јавните службеници кои посетувале обуки спроведени од ЗЕЛС и истите да бидат забележани во нивните кариерни досиеа, како и обезбедување поголема ефикасност во планирање на обуките помеѓу двете институции(ЗЕЛС преку ЗТЦ спроведува специјализирани наменски обуки согласно потребите на општинската администрација) и МИОА реализира генерички обуки. Во таа насока, ЗЕЛС и МИОА формираа заедничка работна група составена од претставници на одделението за обука при Министерството за информатичко општество и администрација и од ЗТЦ, кои на двата одржани состанок се договорија за компатибилно заедничко дејствување.

b. Примена на Законот за управување со водите

Соодветни објаснувања во делот од спроведувањето на Законот за водите, а што се однесува на општинска надлежност, беа претставени пред општинската администрација задолжена за прашањата од областа на заштита на животната средина.

Околу 60 членови на Мрежата за животна средина при ЗЕЛС, беа запознаени со законските одредби и истовремено имаа можност да постават прашања и да добијат компетентни одговори од стручните лица од Министерството за животна средина, а поврзани со Законот што ги третираат отпадните (урбани) води, со акцент на релацијата во врска со издавање Б-ИСКЗ дозволи и одобрување елаборати во животната средина, како и пред-третман на индустриски отпадни води, издавање водни дозволи особено во делот на бунарите, подготвувањето на програмите и плановите за заштита од штетно дејство на водите, обележување и уредување на крајбрежниот појас, уредување на зоните за капење, надлежности на општините во управувањето со водите по подрачја на речните сливови,

обврски и ограничувања при користење на подземните води, крајбрежен појас на водотечите, езера и акумулации за спорт и рекреација, обврските на општините при издавање на дозволите за користење на вода, водостопански објекти и услуги од значење за општините, инспекциски надзор и управна постапка во областа на животната средина.

с. Стенкување со овластување за водење постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно неизградено земјиште во државна сопственост

ЗТЦ организира четврта сесија на обуки за општинската администрација за полагање на испит за стекнување со овластување за водење на постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно неизградено земјиште. Обуката се состои во теоретски и практичен дел, односно за законската регулатива поврзана со спроведување на Законот за градежно земјиште и за примената на софтверски апликации (е-аукција и е-регистар).

Досега 39 општини презедоа управување со градежно земјиште, а 80 го исполнија законскиот минимум за овалстени лица според број на жители, односно 328 државни раководни и стручни лица од локалната самоуправа се обучени и го положија испитот со што се стекнаа со право да водат постапка за отуѓување и давање под закуп на градежно земјиште сопственост на Република Македонија.

Искуството на општините покажа дека е оправдано преотстапувањето на управување со градежното земјиште на единиците на локалната самоуправа, а практиката покажа дека општините, односно на локално ниво, се подобри менаџери од државата. Најмногу се продаваат парцели за индивидуално домување и за индустриска намена.

д. Вработување и систематизација на работни места

ЗТЦ во соработка со Министерството за информатичко општество и администрација (МИОА) и Агенцијата за администрација на Република Македонија организираше дводневна обука на тема “Изработка на Правилник за организација, Правилник за систематизација на работните места и изработка на Годишен план за соодветна и правична застапеност на заедниците во општинската администрација”. Темите се разработени во модул 1, како дел од пошироката тема “Вработување и систематизација на работни места” предвидено во Годишешниот план за обуки на ЗЕЛС за претставниците од општините и членови на мрежата за управување со човечки ресурси од општините. Преку практични примери, вежби и практична работа присутните на обуката беа запознаени со потребата од правилна изработка на функционална анализа пред пристапување кон креирање на акти за организација и систематизација, како и со начините за изработка на акти за организација и систематизација во функција на подобрување на работењето. Обуката заврши со разгледување на чекорите и потребата од изработка на План за соодветна и правична застапеност на заедниците и негова имплементација согласно направената функционална анализа.

е. Интеграција на маркетингот во односите со јавноста

Интеграција на маркетингот во односите со јавноста беше наменет за лицата одговорни за односи со јавноста во општините (мрежа на ЗЕЛС) за да им обезбеди теоретски и практични познавања, применливи во секојдневното исполнување на работните задачи. Основи на маркетингот и поврзаноста со медиумите, развој на маркетинг-стратегии на општината, насочување на маркетингот кон остварување на општинските стратегии (особено стратегијата за односи со јавноста) и за улогата на маркетингот во подобрување

на задоволството на корисниците на услугите беа темите на коишто се презентираа начините на подготвување на одредени алатки - медиа планот и прес-клипингот, а се говореше и за значењето на евалуацијата заради утврдување на пропустите и слабите страни, и да се дојде до најадекватна понуда на квалитетни услуги на општината за своите граѓани. Посебен акцент беше ставен на значењето на општествената одговорност, како столб за одржлив развој на општината, а беше нагласена и потребата од создавање на локален и регионален идентитет на општината. Стана збор и за промоцијата, како дел од маркетинг-миксот и можностите за интеграција на огласувањето, односите со јавност, персоналната продажба и директниот маркетинг при промовирање на активностите и плановите на локалната самоуправа. Посебен термин се посвети на комуникацијата на локалната власт со граѓаните во насока на градење на имиџ на општината.

f. Образование за возрасни во функција на локалниот развој

Членовите на Мрежата за образование на ЗЕЛС, составена од одговорни лица за образование од општините, се стекнаа со знаење и можностите што ги дава Законот за отворени граѓански универзитети за доживотно учење (ОГУДУ), во кој се уредува дејноста, управувањето, раководењето, финансирањето, надзорот и други прашања, поврзани со работата на отворените граѓански универзитети. Надлежностите на ЕЛС (општините) во областа на образование на возрасните утврдени со Законот за образование на возрасни, меѓу кои, Советот да врши анализа на потребите на пазарот на трудот на локално ниво и да ги искажува согледувањата за потребите до Центарот, установите за образование и институциите за образование, дека може да основа установи за образование на возрасни, да доставува предлози до Центарот за потребите за развој на програмите за образование за возрасни, да донесува програми за образование на возрасни кои се финансираат од средства на локалната самоуправа, да доставуваат предлози за уписната политика во образованието на возрасни до МОН.

Оваа активност произлегува од потребата за зајакнување на капацитетите на општините на полето на развој на локалната економија и изразената потреба да им излезат во пресрет на постојните бизнис капацитети за обезбедување на адекватни можности за доквалификација, преквалификација и образување на локалното население со потребни работни вештини. Едновремено, општините во „потрага“ по нови инвеститори, сè повеќе се соочуваат со потребата, не само да обезбедат поволни услови и услуги за инвестирање, туку и да понудат соодветна образовна структура и можности за нивна брза и квалитетна образовна адаптација, или надградба на работните вештини.

4. ЕНЕРГЕТСКА ЕФИКАСНОСТ

ЗЕЛС реализира активности за изработка на Акциски план за развој на нови политики и промоција на локални иницијативи за справување со климатските промени. Петте приоритетни цели се: 1. Зајакнување на капацитетите за развој на политики при справување со климатските промени; 2. Поддршка на локални иницијативи за реализација на проекти за активности за справување со климатските промени (финансиски аспект); 3. Јакнење на свесноста за потребите од прилагодување, во согласност со климатските промени; 4. Сеопфатна соработка и интегрирана координација и механизми на мониторинг – контрола; 5. Вмрежување и зајакнување на меѓународна соработка во доменот на справувањето со предизвиците од климатските промени. Акциониот план обезбедува рамка преку чие имплементирање, локалните власти ќе се справуваат со ризиците и влијанијата од

климатските промени, а особено ќе биде подигнато нивото на свесноста за потребата од активно вклучување во секој сегмент од нашето живеење за придонес во намалувањето на негативните ефекти кои доведоа до климатски промени, свесност за поголемо вклучување на оваа тема во образованието, учество на заедницата (локалната власт) и поединецот за правилно донесување на одлуки што ќе значат поддршка во оваа насока, како и зголемување и зајакнување на партнерствата и соработката во оваа област.

5. ОДНОСИ СО ЈАВНОСТ НА ЛОКАЛНО НИВО

ЗЕЛС направи анализа на активностите на општините во областа односи со јавност (ПР) со цел да се обезбедат информации за постоечките локални ПР ресурси и активностите, како и користењето на ПР каналите. Како резултат, 58 општини (или 68,2% од целната популација) обезбедија вредни информации за тековниот статус со ПР во нивните општини.

Недостатокот на обуки за ПР е втора најчесто споменувана пречка за ПР напорите (57,9%) по недоволните финансиски средства (66,7%), но е далеку најспоменувана услуга што ЗЕЛС може да ја обезбеди за своите членови за подобрување на нивните ПР активности (89,7%), додека брошурите, прирачниците и добрите практики се најдоа на второто место (70,7%), на третото место се терковите подготверни за користење (46,6%).

Најголем дел од општините (77,6%) препознаваат дека назначувањето ПР лице е насочено кон комуникацијата на локалните власти со граѓаните, редовно на начин на кој тие ќе допрат до што повеќе од нив и заради други причини, како отчетност, сигурност, свесност, промоција или имиџ.

Искуство со обезбедување на ПР покривање, општините го објаснија преку прашањето за тоа кои медиуми ги користат за пренесување на нивната порака до јавноста. Мнозинството од 94,7% го користат интернетот, следна е телевизијата со 86%, весниците со 77,2%, радиото 68,4% и новите социјални медиуми 64,9%. Билбордите се користат само од 33% од општините. Мнозинството смета дека обезбедување на покритие преку интернет е најлесно, додека преку билборди е најтешко. 77,8% од општините сметаат дека интернетот е многу лесен за употреба, потоа следуваат новите социјални медиуми (61,4%), радиото (51%) и телевизијата (35,4%).

За тоа, кои медиуми општините ги издаваат, 71,9% се изјаснија дека објавуваат брошури, 57,9% објавуваат извештаи и 50,9% весници.

6. МЕЃУЕТНИЧКИ ОДНОСИ

ЗЕЛС и Развојната програма на Обединетите нации (УНДП) го промовираа Прирачникот за поддршка на решавање спорови во мултиетничките заедници и општини, кој ќе служи како алатка за општинските власти, локалните организации, граѓанското општество, училишните администратори и други релевантни институции при решавање на вакви состојби.